

Inspektion av Migrationsverkets asylprövningsenhet i Uppsala den 29 och 30 november 2012

Den 18 oktober 2011 förordnades byråchefen Lina Forzelius att med medarbetare verkställa en inspektion av asylprövningsenheten i Uppsala. JO har tidigare inspekterat asylprövningsenheten i Boden (JO:s ärende 724-2012) och har för avsikt att under våren genomföra en inspektion av ytterligare en asylprövningsenhet.

Jag har tagit del av inspektionsprotokollet, se bilaga.

Det allmänna intrycket är att asylprövningsenheten i huvudsak fungerar väl. Handläggningen av asylärendena synes utvärderas kontinuerligt och förbättringsområden uppmärksammas.

I ett par ärenden har allvarliga kommunikationsbrister konstaterats (ärende 11-719282 och 12-179496). Asylprövningsenheten har uppgett att handläggningen i dessa ärenden står i uppenbar strid med enhetens rutiner och att en utbildningsinsats för medarbetarna planeras under februari 2013. För den felaktiga hanteringen förtjänar Migrationsverket kritik.

Även vissa ytterligare brister har uppmärksamats. Asylprövningsenheten, som därvid åtagit sig att vidta ett antal åtgärder, erinras om dessa.

Inspektionsärendet avslutas.

Hans-Gunnar Axberger

Bilaga

Inspektionsprotokoll

Justitieombudsmannen
Hans-Gunnar Axberger

Inspektion av Migrationsverkets asylprövningsenhet i Uppsala den 29 och 30 november 2012

Deltagare från JO

Närvarande från Riksdagens ombudsmän: byråchefen Lina Forzelius samt föredragandena Marie-Louise Collin, Nina Hubendick, Maria Ulfsdotter Klang, Anna Sellin, Jens Västberg och sekreteraren Eva Gatsinzi.

Inspektionens genomförande

Inspektionen genomfördes i Migrationsverkets lokaler på Bolandsgatan 10 i Uppsala. Inför inspektionen hade JO:s medarbetare granskat beslut och domar i de ärenden där migrationsdomstol ändrat asylprövningsenhetens beslut eller återförvisat ärendet till enheten under perioden den 1 januari 2012 till den 15 oktober 2012. Även de 50 senaste besluten där enheten hade beviljat permanent uppehållstillstånd hade granskats. Därutöver hade ett urval av de offentliga biträden som enheten anlitar beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på asylprövningsenhetens arbete.

Inspektionen inleddes med ett möte vid vilket avdelningschefen för asylprövnings- och tillståndsenheten i Uppsala, Veronika Lindstrand Kant, och enhetscheferna för de två enheterna, Annika Eriksson respektive Magnus Rodin, närvarade. Vid mötet deltog från asylprövningsenhetens sida teamledarna för vuxenprövningen, Sara Åhman, Åsa Modin och Erja Jalonen samt teamledarna för barnprövningen Sinikka Anttila-Tapia och Marie Carlberg Rosén. Beslutsfattarna Katarina Hector, Per Möller, Per Adolfsson, Tony Walter samt handläggarna Vanessa Mekrami och Patrick Strang närvarade också.

Efter det inledande mötet granskades ett hundratal av asylprövningsenhetens akter och kompletterande uppgifter inhämtades från berörda tjänstemän.

Inspektionen avslutades med ett möte vid vilket byråchefen Lina Forzelius sammanfattade vad som hade kommit fram. Vid det avslutande mötet närvarade bl.a. enhetschefen Annika Eriksson och fyra av teamledarna.

Uppgifter från asylprövningsenheten i Uppsala

Vid det inledande mötet med tjänstemän vid asylprövningsenheten framkom bl.a. följande.

Allmänt

Asylprövningsenheten i Uppsala är en av landets större asylprövningsenheter med cirka 50 medarbetare fördelade på fem team. Ett team består av en teamledare, två till tre beslutsfattare, tre till fyra handläggare och en assistent. Vid enheten finns två barnprövningsteam och tre vuxenprövningsteam. Barnprövningsteamerna handlägger ärenden avseende ensamkommande barn (s.k. BUV-ärenden).

Framförallt efter sommaren har det skett en mycket kraftig ökning av antalet asylsökande. Prognosen för år 2013 är att verket kommer att ta emot 54 000 ansökningar under året, att jämföra med prognosen för år 2012 om 34 000. Den största ökningen avser asylsökande från Syrien, men även antalet sökande från Afghanistan och Somalia har ökat. På grund av ärendetillströmningen har Migrationsverket gjort vissa prioriteringar. BUV-ärenden, ärenden avseende barnfamiljer, ärenden enligt den s.k. Dublinförordningen, ärenden där beslut om uppehållstillstånd kan förväntas samt uppenbart ogrundade asylansökningar prioriteras. Övriga ansökningar utreds i mån av tid och resurser, se [aktbil. 33](#). Genomsnittstiden från ansökan till beslut är i dagsläget 98 dagar för BUV-ärenden och 102 dagar för vuxenärenden.

Utbildning m.m.

Handläggarna, beslutsfattarna och teamledarna i Uppsala är huvudsakligen jurister, statsvetare, samhällsvetare eller beteendevetare. Det pågår för närvarande ett omfattande arbete inom Migrationsverket för att skapa en gemensam introduktionsutbildning för nyanställd personal. Än så länge utbildas dock de nyanställda till största del av enheten.

Migrationsverket har centralt bestämt att handläggare och beslutsfattare ska kunna handlägga ärenden gentemot samtliga länder. Tidigare var handläggare och beslutsfattare mer specialiserade. Teamledarna kan dock välja att fördela svårare ärenden till en beslutsfattare med särskild kompetens. Relevant landinformation ska alltid finnas tillgänglig i Lifos (Migrationsverkets rätts- och landinformationssystem). Handläggare och beslutsfattare kan ställa specifika frågor i systemet, varvid landanalytiker och informationsspecialister sammanställer ett svar.

Kvalitetssäkring och egenkontroll

För varje ärende ansvarar en handläggare. Den ansvarige handläggaren följer som regel ärendet från början till slut. Till varje ärende är även en beslutsfattare knuten.

En centralt fastställd föredragningspromemoria (checklista) har nyligen tagits fram för att förbättra kvaliteten i ärendehandläggningen, se [aktbil. 40](#). Tidigare arbetade enheten utifrån en lokalt fastställd checklista, se [aktbil. 39](#). Enligt den nya

promemorian ska handläggaren bl.a. vid flera olika tillfällen under handläggningen föredra ärendet för beslutsfattaren. För BUUV-ärenden finns en särskild checklista inför den barnkonsekvensanalys som ska göras, se aktbil. 38.

Teamen samlas 15 minuter varje morgon. Gårdagens resultat, dagens arbete och eventuella förbättringsidéer går därvid igenom. En dag i veckan har teamen ett längre möte om cirka en timme. Under dessa behandlas ny rättspraxis, nya rättsliga ställningstaganden från rättschefen eller verksamhetsområdeschefen m.m. Medarbetarna föredrar även enskilda ärenden.

Teamledarna har därutöver regelbundet ärendegenomgångar med sina medarbetare vid vilka handläggningen av enskilda ärenden, den muntliga utredningen och utformningen av beslut m.m. diskuteras. Syftet med ärendegenomgångarna är bl.a. att diskutera enhetligheten och kvaliteten i ärendehandläggningen. Teamledarna sitter också regelbundet med vid muntliga utredningar, s.k. medsittning. Varje medarbetare ska ha en ärendegenomgång och en medsittning var sjätte vecka. Syftet med medsittningarna är bl.a. att se hur medarbetarna bemöter den asylsökande och vilken utredningsmetodik som används. En medsittning avslutas med en diskussion kring utredningen och vad som kan utvecklas. Även avdelningschefen och enhetschefen har regelbundet medsittningar.

Teamledarna samlas en gång i veckan till ett ca en timme långt möte. Vid detta behandlas bl.a. ärenden som återförvisats från eller ändrats av migrationsdomstol.

Teamledarna och enhetschefen har därutöver möte en gång i veckan. Föregående veckas resultat, prognosen inför kommande vecka, problemlösning, förbättringsmöjligheter m.m. går därvid igenom.

Var sjätte vecka har hela enheten möte med två medarbetare från förvaltningsprocessenheten i Solna och en expert. Vid dessa möten går de ärenden som har återförvisats eller ändrats av migrationsdomstol igenom. Ett antal ärenden där enheten bifallit asylansökan föredras också. Därutöver behandlas aktuella domar från Migrationsöverdomstolen och asylexperten informerar om kommande rättsliga ställningstaganden m.m.

Enhetschefen har därutöver stöd av en expert från verksamhetsområde asylprövning, som arbetar på enheten en dag i veckan.

I syfte att säkerställa en enhetlig rättstillämpning mellan de olika asylprövningsenheterna har två enheter (däribland Uppsala) nyligen granskat varandra. Totalt 30 ärenden från respektive enhet granskades. Granskningen resulterade i att asylprövningsenheten i Uppsala fastställde en handlingsplan den 22 oktober 2012, i vilken det konkretiseras hur enheten ska arbeta vidare med dessa frågor, se aktbil. 34. Även barnprövningen har medverkat i en utvärdering där fyra enheter utvärderat varandras ärenden rörande ensamkommande barn. Genom återkoppling av utvärderingsresultatet har förbättringsområden uppmärksammats.

Enligt asylprövningsenheten tas klagomål på enhetens arbete eller enskilda medarbetares bemötande på stort allvar.

Den inledande delen av asylprocessen

Asylprövningsenheten i Uppsala handlägger ansökningar från ansökningsenheterna i Solna och Märsta. Ansökningsenheten lämnar bl.a. övergripande information om asylprocessen till de sökande och bokar tid för muntlig utredning hos asylprövningsenheten. Informationen lämnas både muntligen och skriftligen, se aktbil. 36 och 37. Den handläggare vid asylprövningsenheten som bokas in får per automatik en bokning i sin elektroniska kalender. På ansökningsenheten får den asylsökande kallelsen till utredningen i handen, i kallelsen finns kontaktuppgifterna till handläggaren.

När det gäller ensamkommande barn handlägger enheten ansökningar från ansökningsenheterna i Solna, Märsta, Malmö, Örebro och Gävle. Ansökningsenheterna förordnar ett offentligt biträde för barnet och ansöker om god man.

På vuxenprövningen förordnar teamledaren vid asylprövningsenheten ett offentligt biträde för sökanden i samband med att ärendet inkommer till enheten, för det fall behov av offentligt biträde bedöms föreligga. Eftersom underlaget för bedömningen vid denna tidpunkt är ganska begränsat förekommer det att ett offentligt biträde förordnas först i samband med, eller efter, den muntliga utredningen. I dessa fall genomförs alltid en kompletterande muntlig utredning.

Den muntliga utredningen hålls som regel inom tre veckor.

Enheten upplever att kvaliteten på de offentliga biträden som förordnas är godtagbar. För det fall ett biträde missköter sig ska detta anmälas till en särskild beslutsfattare vid enheten, som ansvarar för frågor avseende offentliga biträden. Denne tar därefter ställning till om det inträffade ska anmälas till Migrationsverkets centrala organisation för dessa frågor. Teamledarna återkopplar även direkt till det offentliga biträdet om det är något som inte fungerar.

Det kan ibland uppstå problem för de offentliga biträdena att komma i kontakt med sina klienter, bl.a. eftersom de asylsökande byter bostad relativt ofta. I avsikt att underlätta kontakten dem emellan har asylprövningsenheten i Uppsala lagt fram ett förbättringsförslag med innebörd att adressändringar i ärendehanteringssystemet Skapa automatiskt ska skickas till det offentliga biträdet.

Den muntliga utredningen

Enligt Migrationsverket är det önskvärt att den asylsökande och det offentliga biträdet träffas innan den muntliga utredningen äger rum så att biträdet kan presentera sig och förklara sin roll i asylprocessen.

I samband med den muntliga utredningen kontrolleras alltid om den asylsökande och det offentliga biträdet har hunnit träffas. I flertalet ärenden har så skett, men

om så inte är fallet får de som regel möjlighet att under en kortare tid samtala enskilt. Enheten har inte fått några klagomål på att tiden mellan ansökan och utredning är för kort.

Vid de muntliga utredningarna ska handläggaren använda sig av en kognitiv samtalsmetodik där denne ställer öppna frågor och sedan kompletterar med följdfrågor. Det är viktigt att eventuella felaktigheter och oklarheter i den asylsökandes berättelse lyfts fram så att den sökande får möjlighet att förklara eller komplettera sina uppgifter. Under den muntliga utredningen hålls alltid en halvtidsföredragning för beslutsfattaren i ärendet. Någon standardiserad intervjuguide för vuxenärenden finns inte tillgänglig inom Migrationsverket, men det pågår ett arbete med att ta fram en sådan. För BUV-ärenden finns detta redan.

Migrationsverket försöker så långt som möjligt använda auktoriserade tolkar vid den muntliga utredningen. Tolkar närvarar alltid vid enhetens muntliga utredningar. Om handläggaren upplever att tolkningen är bristfällig avbryts som regel den utredningen. I vissa fall har handläggaren i stället löst situationen genom att det offentliga biträdet och den asylsökande fått möjlighet att i efterhand gå igenom protokollet tillsammans med en annan tolk, och därefter fått yttra sig över om ytterligare utredning behövs eller inte. Såvitt enheten känner till har det aldrig förekommit att ett offentligt biträde velat avbryta utredningen p.g.a. brister i tolkningen men att detta nekats av enhetens personal.

Om alla delar i asylutredningen inte hinns med under den avsatta tiden ska en kompletterande muntlig utredning bokas in.

Vid utredning av barn är det centralt att barnets egna asylskäl kommer fram och att all relevant information finns i barnets dossier. Handlar det om små barn ber handläggaren alltid om föräldrarnas medgivande till att få samtala med barnet. Huruvida föräldrarna är närvarande under utredningen eller inte beror på barnets ålder, mognad och önskemål. Barnets uppgifter används aldrig för att motivera bristande trovärdighet hos föräldrarna även om deras berättelser går isär.

Språkanalyser, äkthetskontroller och tortyrtredningar

Om verket bedömer att den sökande inte gjort sin identitet sannolik kan denne erbjudas att genomföra en språkanalys. Den intervju språkanalytikern genomför spelas alltid in och sparas i ärendet. Om resultatet av språkanalysen motsäger sökandens uppgifter hålls alltid en kompletterande muntlig utredning vid vilken resultatet diskuteras. Därefter tar enheten ställning till om ytterligare språkanalyser ska genomföras. I stället för att låta en ny analytiker samtala med sökanden förekommer det att intervjun transkriberas.

Det råder delade meningar inom verket när det gäller språkanalysernas kvalitet och användningen av dem. Två beslutsfattare på enheten i Uppsala har tagit initiativ till ett förbättringsförslag som går ut på att verket ska se över hur vetenskapliga analyserna är och hur de bör användas. I förslaget ingår möjligheten att transkribera intervjun vid behov.

Om enheten har behov av ett formellt äkthetsutlåtande av en handling skickas denna till Migrationsverkets ID-enhet, som i sin tur kan inhämta referensmaterial från Statens kriminaltekniska laboratorium om detta anses nödvändigt. Asylprövningsenheten har även möjlighet att själv göra enklare undersökningar av en handlingens äkthet. En av enhetens anställda har genomgått en två veckor lång utbildning på polishögskolan avseende äkthetskontroller. Enheten har även viss teknisk utrustning för detta ändamål.

Om en asylsökande påstår att han eller hon utsatts för tortyr och denna uppgift är av betydelse för ärendets utgång men ifrågasätts av Migrationsverket, ska sökanden informeras om att han eller hon har möjlighet att ge in ett läkarutlåtande. Om läkarutlåtandet indikerar att sökandens uppgifter stämmer bör asylprövningsenheten beställa en tortyrskadeutredning. Undantag från denna regel kan göras om asylberättelsen är behäftad med omfattande trovärdighetsbrister.

Utformning och underrättelse av beslut

Det är den ansvarige handläggaren som sätter upp ett förslag till beslut. Beslutsförslaget överlämnas därefter till beslutsfattaren.

Asylprövningsenheten arbetar kontinuerligt med frågan om hur beslut bör utformas. Det pågår för närvarande en utbildning avseende detta som en teamledare och en beslutsfattare ansvarar för. Syftet är att handläggare och beslutsfattare ska lära sig hur man skriver tydligare, enklare och bättre. I utbildningen ingår även bevisvärdering m.m. Målsättningen är att verkets beslut ska vara lättbegripliga, välmotiverade och rättssäkra.

Mottagningsenheterna svarar för underrättelse av beslut i asylärenden. Detta sker som regel genom att den sökande kallas till mottagningsenheten där mottagningshandläggaren med hjälp av tolk läser upp de centrala delarna av beslutet. Den sökande får också en kopia av det skriftliga beslutet, men detta översätts inte. En kopia av beslutet skickas alltid till det offentliga biträdet, som vanligtvis också går igenom beslutet med sin klient.

Det pågår ett pilotprojekt på asylprövningsenheten i Gävle där handläggaren/beslutsfattaren själv underrättar den asylsökande beslutet.

Aktgranskning

Vid inspektionen granskades ca 100 akter. De akter som granskades var de 20 äldsta ej avslutade BUV-ärendena, de 20 äldsta ej avslutade ärendena avseende vuxna/familjer, de 20 senast avslutade BUV-ärendena och de 20 senast avslutade ärendena avseende vuxna/familjer. Därutöver granskades ytterligare 19 akter, bl.a. sådana där asylprövningsenhetens beslut hade ändrats av migrationsdomstol eller ärendet återförvisats till enheten.

Följande noterades.

De 20 äldsta ärendena avseende vuxna/familjer, handläggningstider

Av de 20 äldsta, ej avslutade, ärendena avseende vuxna/familjer utgjordes 17 av ärenden där somaliska medborgare informerats om att de skulle överföras till Malta med stöd av Dublinförordningen, men där verkställighet sedan inte kunnat ske p.g.a. att Malta inte accepterat att ta emot dem. I ett fall rörde ärendet i stället en eritreansk medborgare som Malta inte tagit emot. Asylansökningarna hade getts in från och med maj 2011 och framåt. Ärendena inkom dock till asylprövningsenheten i Uppsala först under hösten 2012, efter att Migrationsverkets Dublinenhet beslutat att asylprövningen skulle ske i Sverige. Så snart ärendena inkom till enheten kallades sökandena till muntliga utredningar. När det gäller Dublinenhetens handläggning av ärendena lämnades kompletterande information via e-post efter inspektionen, se [aktbil. 43](#).

I de resterande ärenden som granskades hade handläggningstiden i ett fall blivit längre än normalt p.g.a. att misstankar om krigsbrott uppkommit i samband med den muntliga utredningen. Det sista ärendet som granskades rörde en iransk man som sökt asyl på nytt efter att det konstaterats att hans utvisningsbeslut inte kunde verkställas.

De 20 äldsta BUV-ärendena, handläggningstider

De äldsta, ej avslutade, BUV-ärendena var som regel inte äldre än sex månader. I ett par fall uppgick handläggningstiden dock till åtta månader eller mer. Att ärendena ännu inte hade avslutats berodde på ett antal olika omständigheter. I något fall hade den kompletterande muntliga utredningen fått ställas in p.g.a. att den gode mannen inte infann sig, i ett annat hade språkanalysen fått göras om eftersom språkanalytikern uppträtt på ett klandervärt sätt mot sökanden. I ett par fall var det inledningsvis aktuellt med överföring enligt Dublinförordningen, men sedan övertogs asylprövningen av Sverige bl.a. med hänvisning till sökandens hälsotillstånd. I ytterligare något fall berodde tidsutdräkten på att en medicinsk åldersutredning hade beställts.

Det äldsta BUV-ärendet (ärende 11-977572) inkom till Migrationsverket den 1 november 2011. Efter att ansökan registrerats av ansökningsfunktionen i Örebro skickades dossiern till ett par olika enheter, men kom efter en knapp månad tillbaka till ansökningsfunktionen. Där blev ansökan liggande utan åtgärd till den 15 oktober 2012 då det offentliga biträdet hörde av sig och undrade vad som hände i ärendet. Ansökningsfunktionen bokade i samband därmed in en asylutredning på asylprövningsenheten i Uppsala, som först då mottog ärendet.

Ordningen i dossiererna

I ett antal ärenden kunde det konstateras att handlingar saknades i den fysiska dossiern och att handlingar inte hade aktbilagerats, det rörde bl.a. dossiernummer 12-121573, 12-102197 och 12-124609. I det sistnämnda ärendet fanns även ett fax som inte tillhörde ärendet. I flera arkiverade dossierer kunde det vidare konstateras att handlingarna inte var sorterade i ordning.

Följande upplystes. Samtliga handlingar ska finnas i dossiererna och vara aktbilagerade i den ordning de har inkommit till eller upprättats av enheten. En av de aktuella dossiererna kom dock helt nyligen till enheten från en annan enhet, varför inte asylprövningsenheten i Uppsala kan lastas för oordningen. Enheten kommer att ta upp vikten av att dossiererna hålls väl ordnade med personalen och avser att arbeta vidare med dessa frågor. Faxet kommer att tillföras rätt dossier.

Kommunikation

Ärende 11-719282: En språkanalys genomfördes i ärendet. Migrationsverket förde därefter en e-postkonversation med företaget som genomfört språkanalysen. Konversationen gällde analysen. Den 24 oktober 2011 inkom företaget med en ny, mer utförlig, version av den ursprungliga språkanalysen. Sista gången Migrationsverket skickade frågor till företaget gällande analysen var den 26 oktober 2011. Företagets svar inkom till Migrationsverket den 2 november 2011. Dagen innan, den 1 november 2011, hade Migrationsverket fattat beslut i ärendet och avslagit asylansökan. Den nya versionen av språkanalysen och e-postkonversationen kommunicerades med det offentliga biträdet den 2 november 2011, dvs. efter att beslut hade fattats i ärendet. Biträdet påtalade handläggningsbristerna i ett överklagande till migrationsdomstolen. Den 9 februari 2012 upphävde domstolen Migrationsverkets beslut och beviljade den sökande permanent uppehållstillstånd.

Följande upplystes. Denna typ av kommunikationsbrister ska självfallet inte få förekomma. Handläggningen står i uppenbar strid med enhetens rutiner. Vikten av kommunikering har diskuterats i varje team på enheten. En utbildningsinsats har planerats med alla medarbetarna under februari 2013.

Ärende 12-179496: Ansökan kom in till Migrationsverket den 24 juli 2012. Migrationsverkets ID-grupp utförde en äkthetskontroll av en handling. Utlåtandet, som var daterat den 13 november 2012, kommunicerades inte med sökanden eller det offentliga biträdet. Det offentliga biträdet gavs inte heller möjlighet att, efter utlåtandet, slutföra sökandens talan. Den 23 november 2012 fattade Migrationsverket beslut om att avslå ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd.

Följande upplystes: Äkthetsutlåtandet skulle självklart ha kommunicerats med det offentliga biträdet som även skulle ha beretts tillfälle att slutföra sökandens talan. Det inträffade är mycket beklagligt och står i uppenbar strid med enhetens handläggningsrutiner. Vikten av kommunikering har diskuterats i varje team på enheten. En utbildningsinsats har planerats med alla medarbetarna under februari 2013.

Ärende 12-099743: Asylansökan gjordes i maj 2012. Efter att den muntliga utredningen genomförts inkom upplysningar från polisen om att sökanden var misstänkt för brott, vilka diariefördes i ärendet. Uppgifterna kommunicerades dock inte med sökanden eller det offentliga biträdet.

Följande upplystes. Handläggaren trodde felaktigt att uppgifterna om brottsmisstankar var av känslig natur och inte fick kommuniceras. Kommunicering har nu skett.

Dokumentation

Ärende 12-099743(samma ärende som ovan): I juli 2012 inkom det offentliga biträdet med yttrande och kostnadsräkning. Därefter hade – såvitt framgick – inget hänt i ärendet.

Följande upplystes. Handläggaren var under hösten 2012 i kontakt med polisen för att kontrollera hur brottsutredningen fortlöpte. Det som framkom vid dessa samtal dokumenterades dock inte, eftersom handläggaren felaktigt trodde att uppgifterna inte fick tillföras ärendet. Handläggaren har nu informerats om gällande rutiner och kommer att dokumentera inhämtade uppgifter.

Ärende 12-028716: En familj från Libyen med tre barn sökte asyl den 17 januari 2012. I barnens ärenden fanns en kort tjänsteanteckning om att de hade samma asylskäl som sina föräldrar. Någon annan utredning om barnens asylskäl fanns inte i deras ärenden. Inte heller i föräldrarnas ärenden framgick det att barnens asylskäl utretts.

Följande upplystes. Familjen och barnen upplevdes av handläggaren som mycket sköra under utredningen. Handläggaren uppfattade att föräldrarna hade försökt skapa en bubbla runt barnen för att ge dem åtminstone ett minimum av normalitet och trygghet. Hon bedömde att frågor till eller kring barnen skulle göra mer skada än nytta och ställde därför inte några sådana. Ett avsteg från huvudregeln om att barnens asylskäl ska utredas och tillföras deras respektive ärende ska dock alltid dokumenteras. I detta avseende har handläggningen brustit. Handläggaren kommer nu att dokumentera varför denna del av utredningen inte har genomförts. Även i det slutliga beslutet kommer det att framgå varför barnen inte fått komma till tals.

Ärende 12-136836: Migrationsverket begärde den 15 augusti 2012 en medicinsk utredning av sökandens ålder och beställde tid hos Folk tandvården för detta några dagar senare. Av en tjänsteanteckning i ärendet framkom att Migrationsverket först den 19 oktober 2012 blev varse att sökanden uteblivit från besöket hos Folk tandvården. En ny tid bokades och svaret från undersökningen inkom den 29 oktober 2012.

Följande upplystes. Handläggaren har haft ärendet på bevakning. Hon har flera gånger försökt nå sökandens gode man för att följa upp vad som hänt i ärendet och hållit teamledaren underrättad om detta. Av förbiseende har kontaktförsöken inte dokumenterats i ärendet.

Muntlig utredning

Ärende 11-638669: Efter att ha lämnat sökandens begäran om muntlig utredning utan bifall avslog Migrationsverket ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd. Sökanden hade haft två asylärenden tidigare, vilka avskrivits på grund av att verket

bedömt att sökanden avvikit. I ett av dessa hade muntlig asylutredning hållits. I nu aktuellt ärende hade sökanden inte hörsammat verkets kallelse till muntlig utredning. När det offentliga biträdet därefter kom in med en begäran om muntlig utredning avsågs denna med hänvisning till bl.a. den tidigare muntliga asylutredningen och att sökanden hade åberopat likartade asylskäl som tidigare.

Ärendet återförvisades till asylprövningsenheten av migrationsdomstolen den 17 september 2012 p.g.a. att verket hade avgjort ärendet utan att hålla muntlig förhandling enligt 13 kap. 1 § utlänningslagen. Därefter kallade verket den asylsökande till utredning den 6, 12 och 20 november. Han infann sig dock inte. Ärendet är fortfarande under handläggning.

Följande upplystes. Se nedan (ärende 12-018300).

Ärende 12-018300: Efter att sökanden lämnat återbud till en muntlig utredning och kallelsen till den nya muntliga utredningen kommit i retur p.g.a. att sökanden flyttat, avsåg Migrationsverket den 10 februari 2012 asylansökan. Migrationsdomstolen återförvisade den 22 oktober 2012 ärendet p.g.a. utebliven muntlig utredning. Efter ytterligare försök att kalla sökanden till muntlig utredning avskrev Migrationsverket ärendet. Enligt beslutet gick ansökan inte att pröva eftersom sökanden hade vägrat att inställa sig hos Migrationsverket eller på annat sätt samarbeta med Migrationsverket.

Följande upplystes. Enheten är väl medveten om att muntlig utredning ska hållas i alla asylärenden. I vissa ärenden är det dock mycket svårt att veta hur man ska hantera en sökande som vägrar att inställa sig till utredningen. Mottagningsenheten kan visserligen i samråd med asylprövningsenheten sänka dagbidraget och eventuellt kan den sökande även hämtas till utredningen. Att tillgripa dessa medel känns dock sällan rimligt, i vart fall inte det senare. Rättsläget vad gäller möjligheten till hämtning är dessutom oklart.

Ärende 12-120129: Efter den muntliga utredningen ställdes ett antal detaljerade frågor till det offentliga biträdet vilka skulle besvaras skriftligen.

Följande upplystes. Handläggaren hade, p.g.a. av tidsbrist under den muntliga utredningen, kommit överens med det offentliga biträdet om att denne skulle besvara de aktuella frågorna i samband med yttrandet över protokollet från asylutredningen. Teamledaren uppgav att som regel ska en ny muntlig utredning bokas in om samtliga frågor som rör asylskälen inte har hunnit utredas. En begäran om skriftlig komplettering bör endast skickas ut om handläggaren inte hunnit få svar på någon eller några mindre betydelsefulla frågor.

Formuleringar i underrättelser

Det uppmärksammades att det i ett ärende hade gått ut en underrättelse till den asylsökande om att han fått ett offentligt biträde förordnat. Underrättelsen löd:

Migrationsverket beslutar att förordna offentligt biträde i ärende om
avvisning/utvisning.

Det uppmärksammades även att det i samtliga kallelser till muntlig utredning anges att:

Om ni inte kommer till utredningen kan Migrationsverket ändå fatta beslut i asylärendet.

Följande upplystes. De aktuella underrättelserna skickas ut av mottagningsenheterna. Formuleringarna är missvisande. I det första fallet kan sökanden få intryck av att ärendet i princip redan är avgjort och i det andra fallet bibringas sökanden den felaktiga uppfattningen att verket kan avgöra asylärendet utan muntlig utredning. Teamledaren Sara Åhman kommer att ta upp frågan om hur dessa underrättelser bör utformas i den grupp för ärendehanteringssystemet Skapa som hon deltar i.

Offentliga biträden för asylsökande från Somalia

I ärendena avseende asylsökande somalier som inte tagits emot av Malta framgick att vissa av de asylsökande hade fått offentligt biträde förordnat i samband med att de kallats till muntlig utredning medan andra inte hade fått det.

Följande upplystes. Utgångspunkten har tidigare varit att en sökande som uppger sig komma från södra eller centrala Somalia inte får något offentligt biträde eftersom han eller hon förväntas få permanent uppehållstillstånd. I och med att rättschefen gav ut ett nytt rättsligt ställningstagande den 13 november 2012 förändrades situationen något. När enheten fick det nya rättsliga ställningstagandet samlades alla teamledare och diskuterade hur asylsökande från Somalia skulle hanteras. Inledningsvis beslutade man att inte förordna några offentliga biträden i dessa ärenden, eftersom de flesta asylsökande ändå bedömdes få permanent uppehållstillstånd. För det fall det vid den muntliga utredningen skulle visa sig att sökanden riskerade att få avslag på sin asylansökan skulle ett offentligt biträde förordnas i efterhand, och en kompletterande utredning genomföras. Efter ett tag bestämde man sig dock för att förordna offentliga biträden i större utsträckning.

Migrationsverket har anordnat ett heldagsseminarium den 6 december 2012 för att diskutera hur verket fortsättningsvis ska behandla asylsökande från Somalia.